

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 เตรียมกร่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูล เอกสาร ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้ยกร่างและพัฒนาโมเดลโดยนำข้อมูลจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างโมเดลสมมติฐาน สร้างแบบสอบถามตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (item-objective congruence: IOC) และตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 2 ชุด โดยสร้างข้อคำถามขึ้นจากตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบของตัวแปร และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (item-objective congruence: IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยแล้วพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 จำนวน 115 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามการตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง คือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 แห่ง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาค่าค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC :

Index of item objective congruence) ผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่าแบบสอบถาม ชุดที่ 1 ระดับความรู้ของครูเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่า IOC เท่ากับ 0.93 และแบบสอบถามชุดที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่า IOC เท่ากับ 0.92 จากเกณฑ์ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ ดังนั้น แบบสอบถามทั้งสองชุด มีความเที่ยงตรงที่ใช้ได้ วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (item analysis) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99) เมื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อคำถามของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งวิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ การทดสอบโดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.296 จากการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกพบว่า แบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่องระดับความรู้ของครูเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.297-0.813 และแบบสอบถามชุดที่ 2 เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.338-0.961 นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์มาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นโดยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบราค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามชุดที่ 1 เรื่องระดับความรู้ของครูเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและแบบสอบถาม ชุดที่ 2 เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้ คือ .893 และ .944 ตามลำดับ ระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำนวนประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15,089 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 440 แห่ง

โดยใช้เกณฑ์สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 แห่ง ต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, หน้า 53) โดยมีบุคลากรผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ จำนวน 1 คน ดังนั้นผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 880 คน จำแนกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 440 คน และครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ จำนวน 440 คน ผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ววิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) และวิเคราะห์ตัวแบบเชิงเส้นโดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ (chi-square) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS และโปรแกรมสำเร็จรูป LISRELL 8.52 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติขั้นสูงและผู้วิจัยได้ดำเนินการยืนยันโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบยืนยันโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน

สรุปผลการวิจัย

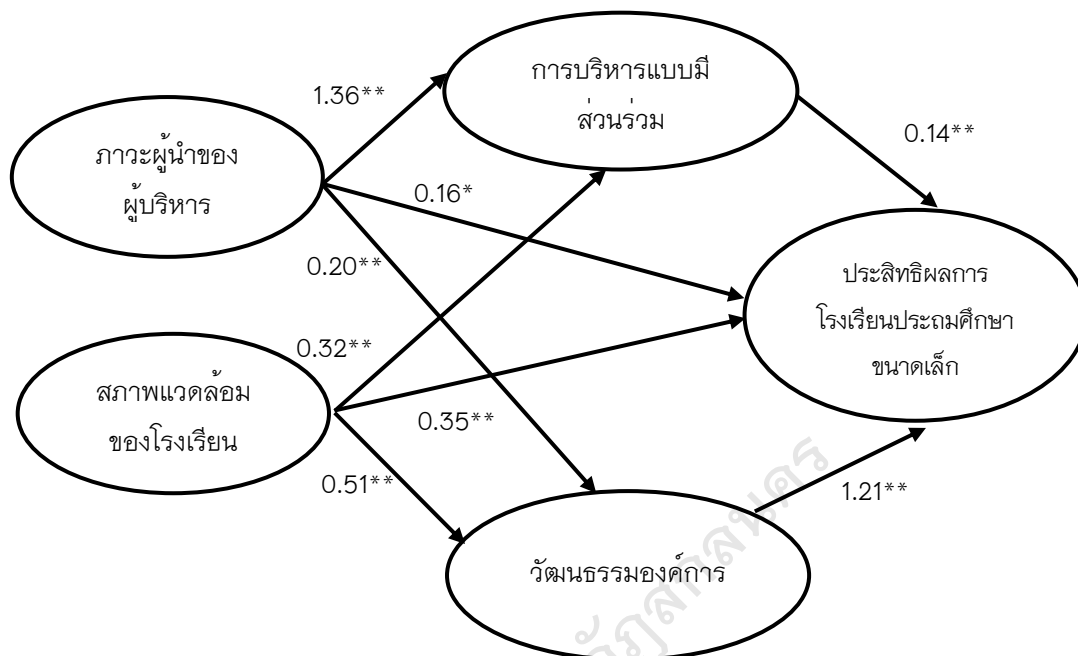
การศึกษาวิจัย เรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต้นกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นมีตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ตัวแปร สังเกตได้ คือ การมีวิสัยทัศน์ ทักษะ การเสริมสร้างแรงจูงใจ คุณธรรมจริยธรรม และการมุ่งเน้นผลสำเร็จ ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านจิตวิทยา ตัวแปรแฝงภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การมีจุด

มุ่งหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ การตัดสินใจของผู้บริหาร ความมีคุณภาพของบุคลากร ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ การมอบอำนาจและการยอมรับนับถือและตัวแปรแฝงภายในประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความพึงพอใจในงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลโดยตรง (0.16) และมีอิทธิพลโดยอ้อม (0.43) ต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยอิทธิพลโดยอ้อมผ่านทาง 2 เส้นทาง ดังนี้ เส้นทางที่ 1 ผ่านทางตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม (0.05) เส้นทางที่ 2 ผ่านทางตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ (0.24) ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีอิทธิพลโดยตรง (0.35) และมีอิทธิพลโดยอ้อม (1.05) ต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านทาง 2 เส้นทาง ดังนี้ เส้นทางที่ 1 ผ่านทางตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม (0.43) เส้นทางที่ 2 ผ่านทาง ตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ (0.62) ตัวแปรแฝงภายใน การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีอิทธิพลโดยตรง (0.15) ต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ มีอิทธิพลโดยตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 1.21 เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมพบว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีค่าอิทธิพลรวมสูงสุด มีค่าเท่ากับ 1.40 รองลงมา คือ ตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 1.21 ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีค่าอิทธิพลรวม เท่ากับ 0.59 และตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าอิทธิพลรวม เท่ากับ 0.14 ตามลำดับเมื่อพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.64 – 1.00 โดยตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์เป็นแบบทิศทางเดียวกัน คือ มีค่าความสัมพันธ์เป็นบวกตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด เท่ากับ 1.00 คือ ตัวแปรวัฒนธรรมองค์การ จากผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลหลังการปรับแก้โมเดล ผู้วิจัยได้สร้างโมเดลความสัมพันธ์

เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังภาพประกอบ 20

ภาพประกอบ 20 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานการวิจัยหลังจากปรับแก้ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติวัดความกลมกลืนของรูปแบบ คือ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 154.71 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 129 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.19 ค่าความน่าจะเป็น (p-value) เท่ากับ 0.06513 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) เท่ากับ 0.021 ค่าดัชนีความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.94 ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติ (CN) เท่ากับ 476.67 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีของรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.0058 และมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²) เท่ากับ 0.86 แสดงว่ามีค่าอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 86

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษารายละเอียด เรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำผลมาอภิปรายผลตามวิจัยความมุ่งหมายของการได้ดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ตัวแปรสังเกตได้ คือ การมีวิสัยทัศน์ ทักษะ การเสริมสร้างแรงจูงใจ คุณธรรมจรรยาบรรณ และการมุ่งเน้นผลสำเร็จ ภาวะผู้นำของผู้บริหารนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาตระหนักรู้ในหน้าที่และความรับผิดชอบ ความเสมอภาค คุณธรรมและความรู้ที่สามารถบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่ต้องคำนึงและต้องเกิดมี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรชัย เจดามานและคณะ (2560, หน้า 199) ที่เสนอว่าทักษะและคุณลักษณะสำคัญของผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถใช้รูปแบบภาวะผู้นำในการนำบุคลากรขององค์กรและสถานการณ์ต่าง ๆ มีความรอบรู้และความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ มีทักษะการตัดสินใจและบริหารตนเองได้ดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัทธนันท์ หรรษาภิรมย์โชค (2557, บทคัดย่อ) ที่ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ คุณลักษณะภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารในโรงเรียนดีเด่นนั้น ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ มีความรู้และทักษะ มีคุณธรรมจรรยาบรรณ มีความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ คมศิลป์ ประสงค์สุข (2558, บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยแล้วพบว่าผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การเสริมสร้างแรงจูงใจ และการมุ่งเน้นผลสำเร็จ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของธัญวิทย์ ศรีจันทร์ (2559, หน้า 144) ที่ได้เสนอแนวคิดว่าผู้นำในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณธรรมจรรยาบรรณ สร้างแรงจูงใจ มีวิสัยทัศน์ กล้าตัดสินใจ ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน

ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้าน

จิตวิทยา การดำเนินงานของโรงเรียนในปัจจุบันได้รับผลกระทบอย่างมากจากสภาพแวดล้อม โรงเรียนอาจประสบความสำเร็จ เจริญเติบโตและก้าวหน้าได้ หากสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม (Ichak Adizes, 1999, p. 5) นั่นคือ สภาพแวดล้อมจะส่งผลต่อการทำงาน ประสิทธิภาพและการอยู่รอดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550, หน้า 17-19) มีนักวิชาการที่ได้ทำการวิจัยแล้ว พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สุกฤษฎี อัญบุตร (2555, บทคัดย่อ) ที่พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

ตัวแปรแฝงภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน จึงก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพัน ผูกมัด และตกลงใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ, (ม.ป.ป.), หน้า 176) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ (2560, หน้า 19) ที่นำเสนอว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ประกอบด้วย การไว้วางใจกัน ความผูกพันที่ปฏิบัติ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Swansburg (1996) ประกอบด้วย การไว้วางใจกัน ความยึดหยุ่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิสสากร พิมพ์ทอง (2557, หน้า 79) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนอนุบาลเอกชน มีด้านความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านความรักความผูกพันที่มีต่อโรงเรียน ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร และด้านการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและกลมกลืนอยู่สุข (2557, หน้า 153) ได้วิจัยและสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยโดยมีการร่วมมือด้านการมีส่วนร่วมวางแผน การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมประสาน/ประชาสัมพันธ์

ตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร สังเกตได้ คือ การตัดสินใจของผู้บริหาร ความมีคุณภาพของบุคลากร ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ การมอบอำนาจและการยอมรับนับถือ วัฒนธรรมทำให้คนรวมตัวกันเป็นสังคม มีการอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบและวัฒนธรรมจะแสดงออกในรูปของจริยธรรมตลอดจน ค่านิยมที่ใช้ในการตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการ และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนก้าวหน้าและส่งผลให้โรงเรียนได้รับความเชื่อถือจากสังคม สอดคล้องกับ แนวความคิดของ Patterson and Other (1988, 107-109) ซึ่งนำเสนอไว้ว่าองค์ประกอบ วัฒนธรรมองค์การ มี 10 ประการ คือ ความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน การมอบอำนาจ การตัดสินใจ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ความไว้วางใจ ความมีคุณภาพ การยอมรับ ความเอื้ออาทร ความซื่อสัตย์สุจริต ความหลากหลายของบุคลากร นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรยุคล แก้วพิบูลย์ (2555, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการสังเคราะห์ เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์การทั้งองค์การของรัฐและเอกชน ประกอบด้วย การมุ่งที่ผลสำเร็จของงาน การผูกพันต่อองค์การ การภูมิใจในอาชีพ รวมถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญชา ภัทรกุลวิศาล (2556) ได้ศึกษาพบว่า วัฒนธรรม องค์การของโรงเรียนนั้น ประกอบด้วย การมุ่งประสงค์ของโรงเรียน การมอบอำนาจ การตัดสินใจ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง ความไว้วางใจ ความมีคุณภาพ การยอมรับนับถือ

ตัวแปรแฝงภายในประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 ตัวแปร สังเกตได้ คือ ความพึงพอใจในงานของครูและบุคลากรใน โรงเรียน ความสามารถในการปรับตัวของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของโรงเรียน ประสิทธิภาพโรงเรียนมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารและผลการดำเนินงานของโรงเรียนเพราะเป็นตัวบ่งชี้หรือตัดสินในขั้นสุดท้ายว่า การบริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จ และมีความมั่นคงเจริญก้าวหน้าหรือไม่เพียงใดซึ่ง ประสิทธิภาพโรงเรียนเป็นผลสำเร็จของงานที่บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ โดยมีกระบวนการจัดและดำเนินการในโรงเรียน และมีผลเกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy & Miskel (2005, p. 281), Campbell (1983, p. 22) Fenwick (1992, p. 127) ที่ได้นำเสนอว่า การที่โรงเรียนมีความสามารถผลิตนักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัว เข้ากับสภาพแวดล้อม และสามารถแก้ปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาได้และแนวคิดของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551, หน้า 31) นำเสนอไว้ว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นระดับ

ความสำเร็จหรือการบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดเป็นผลผลิตที่เกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจของครูผู้ปฏิบัติด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557, หน้า 28) ที่นำเสนอไว้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นความสามารถของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในการดำเนินงานสู่ความสำเร็จ 4 ประการ คือ โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก โรงเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนได้ เช่นเดียวกับ Hoy and Miskel (1991, p. 373-398) ได้นำเสนอไว้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครูสมาชิกของโรงเรียนมีขวัญและกำลังใจที่ดี สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม สามารถแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนได้

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีอิทธิพลโดยตรงทางบวกและโดยอ้อมทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การที่มีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แสดงว่า หากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีวิสัยทัศน์ มีทักษะ มีการเสริมสร้างแรงจูงใจ มีคุณธรรมจริยธรรม และมุ่งเน้นผลสำเร็จของงานจะส่งผลให้ประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กพัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2558, หน้า 205) ได้นำเสนอไว้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลทางบวกต่อสมรรถนะโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ($\beta = .80$, $p < .01$) และมีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมรรถนะโรงเรียนอยู่ในระดับสูง ($\gamma = 0.69$, $p < .01$) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รังสรรค์ อ้วนวิจิตร (2554, หน้า 210) ที่พบว่าภาวะผู้นำมีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ($\beta = .42$, $p < .01$) และการวิจัยนี้ได้ค้นพบว่าตัวแปรแฝงภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีอิทธิพลโดยอ้อมทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยผ่านตัวแปรภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วมและตัวแปรภายในวัฒนธรรมองค์การ แสดงว่า หากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีภาวะผู้นำจะทำให้โรงเรียนมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมและเกิดวัฒนธรรมองค์การเชิงบวกที่ส่งผลดีต่อ

ประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสรรค์ อ้วนวิจิตร (2554, หน้า 210) ที่พบว่า ภาวะผู้นำมีอิทธิพลโดยอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

ประถมศึกษาขนาดเล็กโดยผ่านวัฒนธรรมองค์การ ($\beta = .07, p < .01$)

ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีอิทธิพลทั้งโดยตรง และโดยอ้อมทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แสดงว่าหากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านจิตวิทยาได้ดี จะส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของนฤมล เจริญพรสกุล (2559, หน้า 107) ได้นำเสนอไว้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและผลการวิจัยของ กรุณา ภูมะลี (2556, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและงานวิจัยของ มนูญญา บุษยะมา (2559, บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และงานวิจัยของ ธนัช มหาสินทรัพย์ (2560) ที่ได้ทำการวิจัยและได้นำเสนอไว้ว่า สภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและการวิจัยนี้ยังพบว่าตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ มีอิทธิพลโดยอ้อมทางบวกต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยผ่านตัวแปรภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วมและตัวแปรภายในวัฒนธรรมองค์การ แสดงว่า หากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านจิตวิทยาได้ดีจะทำให้โรงเรียนมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม และสร้างวัฒนธรรมองค์การที่สามารถส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ กรุณา ภูมะลี (2556, บทคัดย่อ) ที่ได้นำเสนอไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก

ตัวแปรแฝงภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีอิทธิพลโดยตรงทางบวก ต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แสดงว่า หากผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีความรักความผูกพันต่อโรงเรียน มีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจ มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายและ วัตถุประสงค์ร่วมกัน จะส่งผลให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลและการวิจัยของผู้วิจัยในครั้งนี้อย่าง พบว่า ตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ มีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อตัวแปร ประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก แสดงว่า หากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก มีการตัดสินใจอย่างมีหลักการใช้ข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือประกอบ ครูและ บุคลากรในโรงเรียนมีคุณภาพ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีการมอบอำนาจและ การยอมรับนับถือกัน จะส่งผลให้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเกิดประสิทธิผลซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel R. Denison (1990) ที่ได้นำเสนอไว้ว่า วัฒนธรรมองค์การ จะส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การเป็นอย่างมาก เมื่อวัฒนธรรมนั้นก่อให้เกิด การผูกพัน และการมีส่วนร่วมในองค์การ การปรับตัวที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ พุทธิพร สัมภาวะผล (2559, หน้า 1) ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\gamma = 0.763, p < .01$) วัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\gamma = 0.286, p < .01$) และ สอดคล้องกับงานวิจัยของรังสรรค์ อ้วนวิจิตร (2554, หน้า 26) ที่นำเสนอไว้ว่า วัฒนธรรม องค์การมีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ($\beta = .20, p < .01$) และบุญเหลือ ทาโรตอง (2557, หน้า 40) ได้นำเสนอไว้ว่า ตัวแปรที่มี อิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญ คือ วัฒนธรรมองค์การ

ในการพิจารณาอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กในภาพรวม พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอกสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีค่าอิทธิพลรวมสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรแฝงภายในวัฒนธรรมองค์การ ตัวแปรแฝง ภายนอกภาวะผู้นำของผู้บริหาร และตัวแปรแฝงภายในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ สามารถอภิปรายได้ดังนี้คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลโดยตรง และอิทธิพลโดยอ้อมต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องด้วยผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก สนับสนุน ควบคุมดูแลโดยตรงใน

โรงเรียนจึงสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทุกอย่างของโรงเรียนได้ ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดได้ ถ้าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีภาวะผู้นำสูงจะทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความกระตือรือร้นหรือต้องปรับตนเองให้สามารถปฏิบัติงานกับผู้บริหารโรงเรียนให้ได้ และกระตุ้นให้ครูและบุคลากรสามารถทำงานทุกอย่างที่มอบหมายให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลตามมา สภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีอิทธิพลโดยตรงและอิทธิพลโดยอ้อมต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่จำเป็นและสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมด้านจิตวิทยา การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากว่าปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ครูและบุคลากร นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในโรงเรียนมีความรักความผูกพันต่อโรงเรียน มีความเชื่อมั่น ยอมรับเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน มีความเต็มใจในการปฏิบัติงานเพื่อโรงเรียน มีความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกสภาพในโรงเรียน มีส่วนร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงาน ร่วมชื่นชมผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียน มีความไว้วางใจกันให้เกียรติและให้การยอมรับกัน ตั้งใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการร่วมกัน นั่นคือการมีอุดมการณ์ร่วมกันในการทำงานที่สร้างสรรค์ จะส่งผลให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผล วัฒนธรรมองค์การ มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เนื่องจากว่า ผู้บริหารโรงเรียนสามารถตัดสินใจอย่างมีหลักการ มีเหตุผล และชัดเจน ใช้ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน น่าเชื่อถือประกอบการตัดสินใจให้ ครู บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียนมีส่วนในการให้ข้อมูลข่าวสาร บริหารจัดการหรือเลือกวิธีการปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนมีคุณภาพ คือ บุคลากรในโรงเรียนมีสติปัญญาดี มีความฉลาด มีไหวพริบ ช่างสังเกต มีกำลังใจดี มีความทุ่มเท รักการทำงาน มุ่งมั่น มีความรักต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความรู้ความสามารถมีความเชี่ยวชาญชำนาญ มีทักษะ มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ แข็งแรง ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน มีการดูแลสุขภาพสุขภาพเสมอ มีความพร้อมทางด้านพฤติกรรมที่ดี ประพฤติตนตามกฎเกณฑ์ ระเบียบและจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งมี

การยอมรับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน ทุ่มเท เสียสละ ทำงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน โดยไม่หวังผลตอบแทน มีความจงรักภักดีต่อ โรงเรียน และมีความภาคภูมิใจที่เป็นสมาชิกของโรงเรียน มีการวางหลักเกณฑ์สำหรับครู ในการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติราชการแทนผู้บริหารอย่างชัดเจนและติดตามผลการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติราชการแทนผู้บริหารทุกครั้ง รวมทั้งมีการกำกับและแนะนำการปฏิบัติงาน หรือปฏิบัติราชการแทนอยู่เสมอและผู้บริหารได้รับการยอมรับนับถือด้านความรู้ ความสามารถจากครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคคลทั่วไป รวมถึง บุคลากรในโรงเรียนมีการยอมรับและยินดี ภาคภูมิใจเมื่อทำงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด หากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมีการแสดงออกหรือมี พฤติกรรมดังกล่าวจะส่งผลให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการ หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

1.1 การที่ภาวะผู้นำของผู้บริหารและการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพล ทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ควรต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำและใช้การบริหารแบบมี ส่วนร่วม เพื่อให้เกิดและใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก

1.2 การที่สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและวัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพล ทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและ บุคลากรในโรงเรียนต้องช่วยกันเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งด้านกายภาพ ซึ่งได้แก่บริเวณโรงเรียน ให้มีความร่มรื่น สะอาดเป็นระเบียบ สภาพอาคารเรียน อาคาร ประกอบ มีความมั่นคง สวยงาม ปลอดภัย ห้องเรียนมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ด้าน การบริหารมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจการบริหาร ด้านการ จัดการเรียนการสอน มุ่งให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและครูต้องได้รับการกระตุ้น ส่งเสริมให้มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตนเอง รวมถึงเข้าใจในวัฒนธรรมองค์การของ โรงเรียนอย่างถ่องแท้ โดยผู้บริหารจะต้องใช้การตัดสินใจอย่างมีหลักการ ผู้บริหารและ

ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จะต้องมีความรู้ความสามารถ มีความมุ่งมั่นในการทำงานและมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การและได้รับการยอมรับนับถือจากบิดามารดาผู้ปกครองนักเรียนและบุคคลทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

2.1 ควรศึกษาประเด็นเดียวกันนี้ในประชากรกลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบกับข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้

2.2 ควรนำตัวแปรที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษาวิจัยและพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ควรเพิ่มการอภิปรายกลุ่มย่อยโดยผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้ได้แนวคิดจากผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่เกิดประสิทธิผลเป็นที่ประจักษ์แล้ว